

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL GAZOLIŲ, SKIRTŲ NAUDOTI ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS SUBJEKTAMS ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ GAMYBAI,
2018–2019 ŪKINIAIS METAIS PAPILDOMŲ KIEKIŲ SKYRIMO“ PROJEKTO**

DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie priimtas ar nepriimtas (nurodyti motyvus) pastabas ir pasiūlymus (pildo projekto pateikėjas)
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija 2018-09-06 raštas Nr. (1.6 E) 2T-650	1. Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad gazoliams, skirtiems naudoti žemės ūkio veiklos, įskaitant akvakultūros ar verslinės žvejybos vidaus vandenyse veiklą, subjektams žemės ūkio produktų gamybai, taikomas 56 eurų už 1 000 litrų produkto akcizų tarifas, per vienus metus neviršijant Vyriausybės nustatytų gazolių kiekių. Šioje dalyje nustatytos lengvatos taikymo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi minėta nuostata, 2015 m. birželio 26 d. priėmė nutarimą Nr. 667, kurio 1 punktu patvirtino Gazolių, skirtų naudoti žemės ūkio veiklos subjektams žemės ūkio produktų gamybai, įsigijimo taisyklės (toliau – Taisyklės). Darytina išvada, kad Vyriausybė jau yra įgyvendinusi Akcizų įstatyme jai nustatytą pavedimą. Atkreiptinas dėmesys, kad kito pavedimo – tokio, kokį siūloma įgyvendinti Projektu – Vyriausybei nėra nustatyta. Be kita ko, Vyriausybė, remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 2 punktu, vykdo įstatymus ir Seimo nutarimus dėl įstatymų įgyvendinimo, todėl Projekto preambulėje nurodytas aukščiau šiame tekste minėtas Vyriausybės 2015 m. birželio 26 d. nutarimas Nr. 667 taip pat nelaikytinas tinkamu Projekto priėmimo pagrindu (o ir jame nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nėra užsiminta apie jame įgyvendinamos lengvatos papildomą reguliavimą).	Atsižvelgta iš dalies. Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 37 straipsnio 3 dalis nustato, kad gazoliams, skirtiems naudoti žemės ūkio veiklos, įskaitant akvakultūros ar verslinės žvejybos vidaus vandenyse veiklą, subjektams žemės ūkio produktų gamybai, taikomas 56 eurų už 1 000 litrų produkto akcizų tarifas, per vienus metus neviršijant Vyriausybės nustatytų gazolių kiekių. Šioje dalyje nustatytos lengvatos taikymo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Vadovaujantis minėta nuostata, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. 667, 1 punktu patvirtintos Gazolių, skirtų naudoti žemės ūkio veiklos subjektams žemės ūkio produktų gamybai, įsigijimo taisyklės (toliau – Taisyklės). Tačiau Taisyklėmis nustatyti gazolių kiekiai yra moksliškai pagrįsti ir apskaičiuoti pagal žemės ūkio sektoriuje atliekamus darbus ir degalų poreikius, būtinus jiems atlikti normaliomis sąlygomis. Nurodyta projekto preambulėje aplinkybė – nepalankios gamybos sąlygos, susidariusios žemės ūkyje 2017 m. dėl ekstremalaus kritulių kiekio – įvertinta atlikus Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto skaičiavimus gazolių kiekiui 1 ha, esant sudėtingoms gamybos sąlygoms dėl dirvos įmirkimo. Buvo moksliškai pagrįsta, kad dirvos

	<p>Pagaliau Projekto preambulėje nurodyta aplinkybė „nepalankios gamybos sąlygos, susidariusios žemės ūkyje 2017 m. dėl ekstremalaus kritulių kiekio“ nevertintina kaip teisiškai pagrįsta ir apibrėžta, kad būtų laikoma tinkamu Projekto tvirtinimo pagrindu. Apibendrinus šią informaciją, darytina išvada, kad Projektas neturi teisinio pagrindo, kuris būtų tinkamas ir pakankamas Vyriausybei priimti Projektą. Šiame kontekste paminėtina ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencija. 2015 m. vasario 24 d. nutarime buvo konstatuota, kad „Vyriausybės pareiga priimti poįstatyminius aktus, būtinus įstatymams įgyvendinti, kyla iš Konstitucijos, o esant įstatymų leidėjo pavedimui – ir iš įstatymų (<i>inter alia</i> Konstitucinio Teismo 2001 m. spalio 30 d., 2006 m. gegužės 31 d., 2011 m. birželio 9 d. nutarimai). Svarbu, kad poįstatyminius teisės aktus Vyriausybė priimtų neviršydamą savo įgaliojimų ir kad šie teisės aktai neprieštarautų Konstitucijai ir įstatymams (Konstitucinio Teismo 2001 m. gruodžio 18 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2012 m. spalio 24 d. nutarimai); jeigu Vyriausybės nutarimuose nustatytas teisinis reguliavimas konkuruotų su nustatytuoju įstatymuose arba nebūtų grindžiamas įstatymais, būtų pažeisti konstitucinis teisinės valstybės principas ir Konstitucijos 94 straipsnio 2 punktas, pagal kurį Vyriausybė <i>inter alia</i> vykdo įstatymus ir Seimo nutarimus dėl įstatymų įgyvendinimo (<i>inter alia</i> Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d. nutarimai)“.</p>	<p>įmirkimas reikalauja papildomų gazolių kiekių žemės ūkio sektoriuje atliekamiems darbams, todėl siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 37 straipsnio 3 dalies nuostatų tinkamą įgyvendinimą, yra parengtas Vyriausybės nutarimo projektas.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Vyriausybės nutarimo projektu nustatomas teisinis reguliavimas nekonkuruoja su nustatytuoju įstatyme, o yra grindžiamas Lietuvos Respublikos akcizų įstatymu, todėl Vyriausybė, priimdama nutarimo projektą, neviršytų savo įgaliojimų, o tik patikslintų šiuo metu nustatytus lengvatinių gazolių kiekius.</p> <p>Remiantis tuo, kad siūlomi lengvatinių gazolių kiekiai (kuriuos nustatyti Vyriausybei pavesta Akcizų įstatymu) taikomi vieneriems ūkiniam metams, todėl vietoj jų inkorporavimo į galiojantį Vyriausybės 2015 m. birželio 26 d. nutarimą Nr. 667, buvo pasirinktas kitas teisinio reguliavimo būdas – papildomus lengvatinių gazolių kiekius nustatyti atskirus Vyriausybės nutarimu.</p> <p>Pažymėtina, kad juridinės technikos alternatyva – didesnę lengvatinių gazolių kiekį skirti atskiru Vyriausybės nutarimu, negali būti laikoma savarankišku teisiniu reguliavimu. Atsižvelgiant į tai, manome, kad Nutarimo projekto, kaip ir Vyriausybės 2015 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. 667, teisinis pagrindas yra Akcizų įstatymo 37 straipsnio 3 dalis. Atitinkamai patikslinta Nutarimo projekto preambulė.</p>
	<p>2. Nėra apibrėžtas Projekto 1 punkto taikymo laikotarpis ir (ar) subjektų, kuriems siekiama suteikti teisę įsigyti papildomus gazolių kiekius lengvatiniu akcizų tarifu, ratas, nors iš lydimosios Projekto medžiagos darytina išvada, kad tai vienkartinio taikymo nuostata, skirta</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Nutarimo projekto 2 punkte nustatyta, kad šio nutarimo 1 punktu patvirtintame sąraše nurodytais papildomais gazolių kiekiais yra nemažinamas 2018–2019 ūkiniais metais leistinas įsigyti gazolio</p>

	<p>specifiniam subjektų ratui. Jeigu teisę į papildomus gazolių kiekius norima sieti su tam tikromis sąlygomis, tai turi būti aiškiai nustatyta ir numatytas mechanizmas, kaip bus tikrinamas atitikimas toms sąlygoms (pavyzdžiui, ar avansu įsigyti gazoliai buvo skirti nuimti derlių apsunkintomis sąlygomis). Atitinkamai tikslintinas vertinamas punktas.</p>	<p>kiekis. Kaip matyti, Nutarimo projekto 1 punkto taikymo laikotarpis yra apibrėžtas – jis bus taikomas perskaičiuojant 2018–2019 ūkiniais metais leistiną įsigyti gazolio kiekį. Taip pat yra apibrėžtas ir subjektų ratas, kuriam bus taikomi 1 punkte numatyti papildomi kiekiai – tai žemės ūkio veiklos subjektai, 2017–2018 ūkiniais metais avansu (Taisyklių 5 punkte nustatyta tvarka) įsigiję gazolių, skirtų naudoti žemės ūkio produktų gamybai.</p> <p>Pažymėtina, kad pastaboje painiojamas subjektų ratas, kuriam bus taikomos Nutarimo projekto nuostatos, nes 3 punktu papildomas 27 litrų/ha gazolių kiekis skiriamas kitam subjektų ratui, nei numatytas 1 punkte: 2017 metais pasėtų ir žuvusių žieminių pasėlių (kviečių, miežių, kvietrugių, rugių ir rapsų) plotui apdirbti. Konkretus subjektų, turinčių teisę įsigyti papildomai skiriamą lengvatinio gazolio kiekį, bus nustatomas „pagal valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro pateiktus duomenis apie pasėtų ir žuvusių žieminių pasėlių plotus.“</p>
	<p>3. Manytume, jog Projekto 1 punkte aiškiai apibrėžus siūlomų nustatyti papildomų gazolių kiekių taikymo atvejus, aplinkybę, jog kurie nors žemės ūkio veiklos subjektai 2017-2018 ūkiniais metais buvo pasinaudoję galimybe avansu panaudoti iki 15 procentų jiems numatyto 2018-2019 ūkiniais metais gazolių kiekio, neturėtų tapti priežastimi netaikyti galiojančiais teisės aktais nustatytos tvarkos dėl jiems leistino įsigyti gazolių kiekio (įvertinus ir papildomai suteikiamus kiekius) mažinimo atitinkamais ūkiniais metais, todėl Projekto 2 punktas būtų vertintinas kaip perteklinis ir jo siūlytina atsisakyti. Kita vertus, vertinant Projekto lydimojoje medžiagoje pateiktą informaciją, kad „subjektams, kurie</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Nutarimo projekte numatytas 2018–2019 ūkinių metų gazolių kiekių nemažinimas nelaikytinas išimtimi iš galiojančios tvarkos, o tik būdas skirti papildomą kiekį lengvatinių gazolių, sunaudotų 2017–2018 ūkiniais metais dėl ekstremalaus kritulių kiekio nulemtų nepalankių gamybos sąlygų. Nutarimo projektu siekiama padidinti gazolių kiekį tiems subjektams, kuriems dėl nepalankių gamybos sąlygų 2017–2018 m. reikėjo didesnio gazolių kiekio (ir jie šį kiekį įsigijo avansu iš 2018–2019 ūkinių metų). Kadangi 2017–2018 ūkiniais metais reikiamas gazolių kiekis jau</p>

	<p>dėl padidėjusių gazolių sąnaudų nuimant derlių apsunkintomis sąlygomis pasinaudojo galimybe įsigyti 15 proc. gazolių 2017–2018 ūkiniais metais, avansu iš 2018–2019 ūkinių metų kiekio, <...> gazolių kiekio 2018–2019 m. siūloma nemažinti, tačiau <i>ne visu avansu įsigytu kiekiu, bet pagal nutarime patvirtintas papildomas gazolio kiekio normas</i>“, svarstyti, ar Projekto 2 punktu nebūtų sukuriamas nevienoda teisinė padėtis subjektams, priklausomai vien nuo to, ar jie buvo įsigiję gazolių avansu. Remiantis Taisyklių 5 punktu, žemės ūkio veiklos subjektai gali (t. y. nustatoma teisė, kuria neprivalu pasinaudoti) papildomai įsigyti iki 15 procentų einamaisiais ūkiniais metais priklausančio gazolių, skirtų naudoti žemės ūkio produktų gamybai, kiekio (atitinkamai mažinamas ateinančiais ūkiniais metais įsigijamas minėtų gazolių kiekis). Pastebėtina, kad galiojantis reguliavimas jokių sąlygų, kurioms esant minėta galimybė būtų galima pasinaudoti, nenustato. Jeigu Projekto 2 punktu siekiama numatyti šios taisyklės išimtį, t. y. nustatyti, kad žemės ūkio veiklos subjektams, 2017–2018 ūkiniais metais, Taisyklių 5 punkte nustatyta tvarka įsigijusiems gazolių, skirtų naudoti žemės ūkio produktų gamybai, 2018–2019 ūkiniais metais leistinas įsigyti gazolio kiekis nemažinamas šio nutarimo 1 punktu patvirtintame sąraše nurodytais papildomais gazolių kiekiais, o minėta teise nepasinaudojusiems subjektams jokie papildomi kiekiai neskiriami, siūlomas teisinis reguliavimas kelia abejonių lygiateisiškumo principo požiūriu. Maža to, minėta taisyklė būtų taikoma jau pasibaigusiems santykiams (remiantis Taisyklių 2 punktu, ūkiniais metais vadinamas laikotarpis nuo einamųjų metų liepos 1 d. iki kitų metų birželio 30 dienos), siejant jos taikymą ne su objektyviomis, iš anksto apibrėžtu ir visiems subjektams žinomu laikotarpiu egzistuojančiomis sąlygomis, o su atsitiktine aplinkybe.</p>	<p>įsigytas, Nutarimo projektu atstatomas 2018–2019 ūkiniais metams skiriamas kiekis, t. y. šiems subjektams gazolių kiekis 2018–2019 m. mažinamas (Taisyklių 5 p. nustatyta tvarka), tačiau ne visu avansu įsigytu kiekiu, bet pridedant papildomą kiekį pagal nutarime patvirtintas papildomas gazolio kiekio normas.</p> <p>Kadangi subjektai, kurie nepasinaudojo galimybe įsigyti 15 proc. gazolių 2017–2018 ūkiniais metais, avansu iš 2018–2019 ūkinių metų jie neturėjo gamybinio būtinumo šį kiekį įsigyti. Jeigu asmenys būtų žinoję Projekto 2 punkte teikiamą siūlymą ir būtų 2017–2018 ūkiniais metais pasinaudoję Taisyklių 5 punktu nesant gamybinio būtinumo, lengvatiniu akcizo mokesčiu apmokestinti gazoliai nebūtų sunaudoti žemės ūkio produktų gamybai ir susidarytų gazolių perteklius. Kadangi Taisyklių 13 punktas nustato, kad „gazolius, skirtus naudoti žemės ūkio produktų gamybai, <...> draudžiama naudoti ne žemės ūkio produktų gamybai“; asmenims, neturintiems gamybinio būtinumo, nėra tikslo įsigyti gazolių avansu kitų ūkinių metų sąskaita, nes turėtų sumokėti akcizo skirtumą už įsigytą, bet nesunaudotą gazolį žemės ūkio produktų gamybai.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, nutarimo projektas nepažeidžia lygiateisiškumo principo ir nėra tikslinga koreguoti siūlomų nuostatų.</p>
--	---	---

	Pavyzdžiui, galbūt asmenys, jei būtų žinoję Projekto 2 punkte teikiamą siūlymą, būtų 2017-2018 ūkiniais metais pasinaudoję Taisyklių 5 punktu. Režiumuojant, nėra pakankamai aiškus ir apibrėžtas Taisyklių 5 punkto ir Projekto 2 punkto nuostatų santykis.	
	4. Nėra pakankamai atskleistas Projekto 1 (žr. kartu su 2) ir 3 punktų nuostatų santykis: ar jie taikytini kartu (t. y. būtų galimybė pasinaudoti abiem lengvatomis), ar jie taikytini atskirai, kodėl Projekto 3 punkte išskiriama tik viena sritis – 2017 metais pasėtų ir žuvusių žieminių pasėlių (kviečių, miežių, kvietrugių, rugių ir rapsų) plotų apdirbimas. Be to, ar nebūtų tikslinga iš karto įvertinti papildomo gazolių poreikio toms žemės ūkio produkcijos rūšims, kurios įvardytos Projekto 1 punktu tvirtinamame sąraše, pavyzdžiui, rapsams, ir jau pačiame sąraše (lentelėje) numatyti papildomus gazolių kiekius. Siūlytina šiais aspektais įvertinti siūlomas nuostatas ir jas pagrįsti bei patikslinti.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Projekto 2 ir 3 punktų nuostatos gali būti taikomos kartu.</p> <p>Projekto 2 punkto nuostatos taikomos žemės ūkio gamybos subjektams, kurie dėl padidėjusių gazolių sąnaudų nuimant derlių apsunkintomis sąlygomis pasinaudojo galimybe įsigyti 15 proc. gazolių 2017–2018 ūkiniais metais, avansu iš 2018–2019 ūkinių metų kiekio, kaip numatyta Taisyklėse.</p> <p>Projekto 3 punktu siūloma subjektams, kurių 2017 m. pasėti žiemkenčiai žuvo, papildomai pridėti 27 l/ha. prie 2018–2019 ūkinių metų kiekio, kuris padengtų papildomą gazolių poreikį, atsiradusį dėl papildomų darbų žuvus žiemkenčiams. Šių subjektų sąrašas suformuotas 2018 pasėlių deklaravimo metu.</p> <p>Praktikoje gali pasitaikyti atvejų, kai tas pats subjektas gaus papildomus gazolių kiekius ir pagal 2, ir pagal 3 punktus, nes, pvz., nuimant derlių, jis bus pasinaudojęs avanso galimybe, bet taip pat bus žuvusi ir dalis jo pasėtų žiemkenčių. Tačiau skiriasi tiek papildomų gazolių kiekių skyrimo pagrindas, tiek jų administravimo ir apskaitos tvarka, todėl šių nuostatų tikslinimas nėra reikalingas.</p>